Veni, Vidi, Print!
Sulina 2012

Voicu Bojan | Cosmin Bumbuț

Mircea Albuțiu, Răzvan Anton
Andrei Butuman, Matei Buță, Bogdan Stanciu

Veni, Vidi, Print! Sulina 2012

povestea unui atelier fotografic de print condus de
Cosmin Bumbuț și Voicu Bojan.
În parteneriat cu Epson România

Voicu Bojan | prefață 5
Mircea Albuțiu 10
Răzvan Anton 22
Andrei Butuman 34
Matei Buță 46
Bogdan Stanciu 60

Sulina 6-14 octombrie 2012

La Sulina oamenii parcă sunt mai egali decât în alte părți. Și asta fiindcă nu prea poți ajunge cu mașina personală ca să te dai mare sau mă rog, mic, cu ea. Ai două variante, ambele oficiale și democratice: Pasagerul sau Rapida. Dacă nu te grăbești nicăieri și vrei să privești departe în zare vreme de 4 ore și ceva mergi cu Pasagerul. Stai pe pasarelă și te bate vântul ca pe stuful ce străjuiește malurile. Dacă te zorești, Rapida (sau Racheta) te duce într-o oră și jumătate, dar cu un preț dublu sau chiar triplu, depinde de sezon.

Dacă e să mergem mai în adâncime, aș putea spune că malul stâng al orașului e sinonim cu Pasagerul, iar cel drept cu Rapida. Malul stâng seamănă cu harababura iscată de revoluția industrială din mintea marelui cârmaci - Ceaușescu. Un sat mai mare, cu case mărunte și bărci de lemn întoarse cu burta în sus la poartă, căței minusculi, mici debarcadere și locuri de pescuit colmatate de foste construcții de beton: întreprinderi în paragină, blocuri de nefamiliști cu fundația clădită pe nisipuri mișcătoare, ateliere mecanice închise, șantiere navale abandonate sau o unitate de pompieri părăsită. Malul stâng culminează cu un vapor rusesc sechestrat, tras pe mal stând într-o rână, ce urmează să fie tăiat în bucăți și vândut la fier vechi. În rest doar bălării, betoane inutile, bălți insalubre, peturi și vaci păscând alene. Dincolo de toate, delta cu stuf, canale și vaste terenuri nelucrate.

Malul drept e caracterizat de ordine, împărțit fiind pe străzi înșirate în paralel cu canalul navigabil Sulina. Străzile au numere, iar strada întâia, locul unde se întâmplă totul e mai grozavă decât strada a șasea, dincolo de care se întind grădinile și coteţele harnicilor gospodari, adică nimicul. Pe faleza frumos pavată se amestecă supermarketuri, restaurante și cafenele, clădiri istorice și ruine, cum ar fi cea a fostului cinema, pus în vânzare de mai mulți ani. Din când în când, pe canal, trag la pontoane vase comerciale de tonaj mare, înalte cât blocurile de patru etaje vopsite în culori vesele înveselite și mai dihai de hainele întinse la uscat din balcoane. Parâme groase îți taie calea și îți reamintesc să o lași mai ușor cu fotografiatul și să te uiți pe unde umbli dacă nu vrei să te împiedici. Când vine Pasagerul e spectacol și orașul se animă. Căruțe trase de cai stau frumos aliniate la ponton și cărăușii așteaptă să transporte te miri ce: sobe de teracotă, ciment, cartofi, geamuri termopan, sau

saci imenși de pufuleți. Orașul adormit se trezește pentru scurt timp ca dintr-o lungă hibernare, iar cei câțiva taximetriști au în sfârșit, treabă. Malul drept se termină cu o fabrică de conserve părăsită și câteva cherhanale, dincolo de care se întinde teritoriul misterios și haotic al primarului.

În Sulina sunt 3 faruri, în funcție de locul în care se afla cândva marea. Dunărea a tot depus aluviuni și astfel, Sulina a devenit un oraș substanțial mai mare, dar nu și mai important. Din contră. Industria a decăzut și populația tânără a migrat spre orașe. Satele din jur sunt aproape depopulate. Șacalii atacă iarna celebri cai sălbatici din Pădurea Letea, verile sunt aride și lipsa apei e o problemă majoră. Un mare operator de telefonie mobilă cică a salvat deja acești cai ce, cuprinși de o foame de-a dreptul sălbatică, rod iernile scoarța copacilor și distrug o pădure unică în Europa. De oameni a cam uitat toată lumea. Aceștia nu au nici apă, nici semnal la telefon, așa că trebuie să se salveze în continuare singuri. Pescarii au văzut și ei vremuri mai bune. Portul vesel și populat, ce a cunoscut gloria în vremea Comisiei Europene a Dunării de jos, e acum istorie. Doar cimitirul mai mărturisește ceva despre populația cândva cosmopolită de aici: greci, români, turci, evrei, armeni, englezi, găgăuzi, ruși lipoveni și alte nații împart un perimetru mic, la marginea orașului, pe lângă care stau risipite pe câmp câteva vile vag opulente, ce au pariat cu curaj pe turism. Marele atu al plajei e se pare nisipul foarte fin căruia i se adaugă, intrarea lentă în larg, plus un sat de vacanță cu tobogane tricolore și două pontoane frumoase din lemn.

Să organizezi un atelier de fotografie la Sulina e un pic ciudat. Să stai aici șapte zile pline e cam mult, fiindcă timpul trece lent. Ai nevoie de oameni mai speciali, dispuși să priceapă că fotografia nu e o cale facilă, iar critica imaginii nu e nici ea o treabă tocmai simplă. Astfel de oameni, la rândul lor, au nevoie de multă răbdare – și cu locul și cu instructorii lor. Sulina și împrejurimile sunt locuri unde nu pare să se întâmple nimic, niciodată. Ca să scoți fotografii interesante dintr-un loc îndepărtat și arid în materie de subiecte e o mare provocare. Să spui o poveste banală, sinceră și adevărată despre un loc comun, plin de oameni obișnuiți, ce nu fac nimic spectaculos, poate părea un soi de sinucidere vizuală colectivă. Diminețile devreme, înainte ca orașul să se fi trezit ne ciocneam unii de alții pe străzile goale întrebându-ne din priviri dacă suntem întregi la cap sau nu, apoi ne vedeam mai departe fiecare de fotografiat, amânând un răspuns.

Calea fotografiei-poveste nu e una facilă. Dacă ar fi așa, nu ar merita să umbli după ea tocmai la Sulina. Tehnic vorbind, lucrurile s-au petrecut exact așa cum le-am gândit de acasă: Au fost 2 zile de adaptare și căutare

a unei teme personale menite să facă obiectul unui mini-proiect. În paralel, am discutat despre ce înseamnă subiect, poveste, serie și ce rol au lumina și compoziția în dezvoltarea unei teme. În joc s-au aruncat mai multe întrebări decât răspunsuri: Ce, Cine, Cum, Unde, Când și mai ales De ce? Au urmat patru zile intense de fotografiat, urmate în fiecare seară de analize, critică și îndrumări punctuale. S-au tipărit în final cele mai bune imagini, menite să spună cele cinci povești paralele ale participanților. Fiecare și-a urmărit cu pasiune și încăpățânare propriul subiect, fiind totodată atent la reglajele fine venite din off.

Iată și temele mini-proiectelor prietenilor: Mircea Albuțiu: „Sulina, sfârșit de sezon" (despre un loc în declin, așteptând în zadar să se întâmple ceva), Răzvan Anton: „Nuca-n perete" (despre absurd, umor involuntar și alte lucruri neaflate la locul lor), Andrei Butuman: „Nea George, paznic" (povestea unui localnic în ultima lui săptămână de muncă înaintea pensionării) Matei Buță: „Nea Lazăr – tâmplar și acordeonist de ocazie în Sfiștofca" (un om la apusul vieții, scufundându-se ca o Atlantidă odată cu satul lui de lipoveni) și Bogdan Stanciu: „Dezolare" (despre câteva locuri și oameni ce nu pot să treacă cu nici un chip peste un prag al speranței)

În final, în urma multor discuții interactive s-au stabilit cele mai bune imagini ale fiecăruia și ordinea lor. S-au tipărit mat sau lucios, în funcție de preferințele autorilor. Pentru un loc în care nu se întâmpla mai nimic și poate tocmai în ciuda acestui fapt, a fost intens, interesant și mai ales util. Am învățat multe unii de la alții. Fiindcă principiile de lucru se păstrează, iar drumul unei fotografii adevărate de la simpla privire până la tipărire și înrămare trece prin același proces, indiferent de spațiul geografic în care se desfășoară. Iar această gimnastică vizuală se poate practica oriunde și oricând, până și la extrema estică a Uniunii Europene, dincolo de care se întinde o altă lume. În mod cert, în acest demers fiecare a reușit să afle ce se poate face atunci când rămâi profund focalizat asupra unei idei-subiect. În ultimă analiză, cred că fiecare a aflat în final ceva nou despre sine însuși, ceva ce nu știa. Iar acesta este poate cel mai subtil câștig. Cât despre Sulina, parcă am trăit cu toții într-un spațiu și timp suspendate, de care ni se va face cu siguranță dor într-o zi, deși nu vom putea explica nimănui prea bine de ce.

Pentru proiectare am folosit Epson WGXA, iar pentru tipărire, Epson L800. Mulțumim tuturor celor ce ne-au creditat cu încrederea lor, mulțumim Epson România. Mulțumim Alex Tomazatos pentru prezentare și sfaturi utile despre Sulina și locurile prin care am trecut. Am fost onorați să fim împreună.

Voicu Bojan (și Cosmin Bumbuț)

02869-TL

EPSON
Epson Scan

Miercuri, 10.10.2012, Sulina, Delta Dunării

Ce caută 7 oameni pasionați de fotografie în Sulina? Un oraș aproape părăsit, în care mai funcționează doar barurile, frizeria și pescuitul în baltă. Oamenii sunt nostalgici, vremurile bune au apus în urmă cu 20 de ani. Tinerii se orientează către Tulcea sau alte orașe românești, alții pleacă în străinătate. Instinctul ne spune că vom reuși să facem câte o serie de imagini reprezentativă pentru zonă. Lucrăm deja de 4 zile la tema aleasă.

Vremea ne ajută, cerul este frumos, lumina este bună, mai bună decât am sperat. Lumea zice că tot acest teritoriu este special, vibrațiile sunt diferite. Încerc să le simt, să profit de o stare interioară bună pentru a-mi găsi inspirația. Am închiriat o bicicletă pentru că am făcut băşici în talpă de la umblatul în sus și în jos pe cele 8 străzi ale orașului. De dimineață am mers pe malul Mării Negre, încercând să fac poza care contează în seria mea „Sfârșit de sezon la Sulina".

De aici mă întorc pe chei și trec pe malul celălalt ca să refac o imagine de ieri, în altă lumină. Aici nu s-a schimbat nimic, toate năvoadele sunt în același loc. Trag din nou câteva cadre. Mă bucur de liniște. Clădirea părăsită a fostei fabrici de conserve îmi atrage din nou atenția. Am impresia că mă învârt în cerc. Mai am două zile la dispoziție pentru finalizarea seriei.

Seara ne întâlnim la pensiune pentru analiza muncii din ziua respectivă. Da, se acceptă o imagine, o imprimăm și o punem la colecție. Poate că mâine voi face treabă mai bună.

Mircea Albuțiu

Luni 08.10.2012

E prima zi friguroasă de toamnă.

Încerc să mă familiarizez cu Sulina. În câteva ore îi parcurg toate străzile, de o parte și de alta a brațului. Pozez lucruri nelalocul lor. Am un sentiment de stranie neadecvare a spațiului public. Sulina are toate ingredientele orașelor prea mici din România. Cândva un prosper port cosmopolit, Sulina a devenit un refugiu aflat la marginea lumii, cu o comunitate pe cale de dispariție și a cărei vitalitate parcă s-a scurs iremediabil. Inventariez fragmente găsite asemeni unui arheolog care mătură cu pensula praful depus pe artefactele scoase la lumină. Și încerc să pun cap la cap povestea acestui loc, deopotrivă fascinant și trist.

Răzvan Anton

Talento

Bucegi

COS60°=1/2
V=B·I
V=B·I
V=4πR³/3
MATEMATICA...DRAGOSTEA MEA

Lucrând la tema fotografică aleasă sub îndrumarea lui Cosmin şi a lui Voicu, am realizat că mai înainte de a fi fotograf trebuie să fii om. Numai om fiind îi poţi înţelege pe cei din faţa ta. Numai înţelegându-i pe cei de lângă tine, le poţi surprinde trăirile, sentimentele. Pentru a-mi duce tema la bun sfârşit unul dintre lucrurile importante pe care le-am învăţat a fost să uit de aparatul foto şi să rezist tentaţiei de a declanşa.

Mulţumesc Cosmin, mulţumesc Voicu!

Joi

Goana spre nea George

Plec dimineaţa la ora 6.00 împreună cu Matei. La un moment dat, ne despărţim. El traversează Dunărea către nea Lazăr, eu merg în continuare grăbit înspre nea George. Sper să nu treacă Dunărea, vâslind spre muncă, până nu ajung eu. Încep să văd câte un biciclist singuratic venind din faţă. O fi nea George? Oare l-am ratat trecând Dunărea?

Trebuie „să-mi acopăr fundul", cum metaforic spune Cosmin. Adică să nu îmi scape nimic din poveste, să fiu acoperit. Planuri largi cu un biciclist singur pe drum, la răsărit. Clank! Seamănă cu nea George de la distanţă, dar nu e tocmai el. În sfârşit ajung la „pontonul" lui nea George şi răsuflu uşurat. Barca lui este pe partea cealaltă a Dunării.

Aştept. Aştept. Aştept. Iată-l că vine. Planuri largi. Clank! Schimbă poziţia. Clank! Uite-l cum urcă pe mal. Clank!

- Bună dimineaţa, nea George!

Fuga de nea George

O iau înainte ca să-l fotografiez pe drumul pustiu către muncă. El e în spatele meu, va veni pe bicicletă. Mă grăbesc. Arunc o privire în spate din mers. Încă nu se vede. Sper sa nu mă depăşească. Mă grăbesc. Reuşesc să ajung la drumul cu nisip înaintea lui. Iată-l că apare în spatele meu. Este tot pe bicicletă şi vine după mine. Trebuie să ajung înaintea lui la poziţia de fotografiere pe care o am în minte încă de azi noapte.

Încep să fug. Nea George vine din urmă. Ajung. Mă poziţionez. Planuri largi. Clank! Nea George mă ajunge în cele din urmă şi îmi zice: "Vine şefu' cu maşina! Fugi în boscheţi!" Mă ascund ca să nu aibă nea George probleme cu şefu'. Am scăpat!

Mai trag cateva planuri largi. Nea George cu viţeii. Clank! Nea George cu ceaţa. Clank! Nea George cu locul de muncă. Clank!

Gata.

Întoarcerea la bază

Mă plimb relaxat pe malul Dunarii. Încep să realizez ce se întâmplă în jurul meu. Păsările ciripesc, din timp în timp un peşte sare din apă, ghetele-mi sunt ude de roua dimineţii, poza lui nea George pe care uitasem să i-o dau, este acum udă de transpiraţie şi mototolită.

Încep să mă gândesc la runda de fotografie de seară…

Andrei Butuman

LIVERPOOL

78
STR INDEPENDENTEI

BSORON PENSIE
0746274672
ANTOCHI VIOREL

Marţi 9.10.2012

Mă redescopăr în Sulina

Ziua începe devreme. Trezirea la 5, duş scurt, cafea fierbinte, zacuscă pe pâine şi fuga la ponton! În fiecare dimineaţă pe la zece trecut de şase voi fi în aceeaşi lotcă, traversând Dunarea într-o lumină timidă de răsărit. Urmează o călătorie de trei sferturi de oră prin câmpiile Deltei cu microbuzul-navetă. Încet sunt rupt de lumea civilizată din "Sulyna" şi introdus în lumea de poveste din satele cel puţin parţial părăsite din Deltă. Mult praf şi multe zguduieli, raze puternice de soare şi undiţe înghesuite. Drumul şerpuieşte ba prin câmpiile pline de iarba rosie, ba prin păduri strâmte şi din când în când trece pe lângă o casă părăsită, folosită drept adăpost de animale.

Ajuns în Sfiştofca sunt deja in altă lume. Cândva un sat pescăresc înfloritor, cu peste 700 de locuitori, o uliţă principală lată cât Magheru pe care se alergau copiii spre şcoală – acum doar 30 de persoane îl mai ţin în viaţă. Toţi peste 60 de ani, cu excepţia a doi copii, singura pata de culoare. Alcoolul e la mare căutare dar indisponibil datorită situaţiei financiare. Mulţi au probleme de sănătate sau de vedere din cauza consumului de alcool metilic (spirt). Nu există gaze sau canalizare, Ceauşescu le-a oferit singura modernizare – curentul electric. Nici apa potabilă nu exista, mulţi beau direct din Dunăre sau dintr-un puţ de mică adâncime de la marginea satului.

În tot acest peisaj dezolant l-am găsit pe Lazăr. Stătea în faţa porţii si se uita lung in zare. Obişnuieşte să facă asta în fiecare dimineaţă, deşi ştie prea bine că în afară de caii „sălbatici" nimeni nu-i străbate uliţa. Astăzi a fost o zi specială pentru el, m-a văzut pe uliţă şi încă de la poartă m-a primit cu o lumină copilărească în ochi. Ne-am mai întâlnit scurt cu două zile înainte şi i-am făcut câteva fotografii. Acum m-am întors cu ele imprimate. A fost foarte impresionat – a alergat în casă să-mi aducă alte fotografii vechi din tinereţe.

Aşa ne-am aşezat noi la taclale, însoţiţi de un pet de bere caldă şi câţiva peşti prăjiţi. Aflu încet despre trecutul lui. A fost pescar pe vase ce au străbătut mările, a fost chiar încarcerat preţ de câteva zile de paza de coastă britanică pentru braconajul impus de capitanul vasului… dar a făcut avere. Mai târziu când au venit pe lume copiii, a lucrat aproape de casă, a fost tâmplarul şi dulgherul satului iar la evenimente mai vesele îndeplinea şi rolul de muzicant.

Cam dupa doi litri de bere mi-l prezintă pe Harap… alb! Harap (cal in lb. rusă) este un Aro bătrân, îndoit la toate colţurile, cu un număr încă înţepenit în era

comunistă - 1 BR 9505 ….de ITP nu e vorba! Și dacă tot sunt acolo s-a luat decizia simplă: mergem împreună la Rosetti ca să-l ajut la cumpărături.

Un pic de apă în radiator, ceva lichid de frână în instalație și Harap e gata de drum!

Uimitor, pornește la prima cheie, dar norul greu și apăsător de fum îi dă vârsta de gol. Tremură, se scutură, tușește puțin și iese din garaj. În cabină, Harap e un personaj aparte… scaunele sunt îmbrăcate în pături, o cuvertură de pat ține loc de tapițerie, toate firele din bord atârnă precum mațele unui animal eviscerat iar în locul manetei de la reductor acum este un geam de vizitare direct în cutia de viteze (a se citi gaură cât pumnul).

Pe drum aflu că Lazăr nu și-a luat niciodată carnetul de conducere. Are voie sa conducă pe ulițe, că doar nu sunt asfaltate. A învățat de la băieți cum e cu accelerația, ambreiajul, frâna. Ce nu a învațat însă e ca acestea trebuie sa funcționeze conform anumitor standarde – destul de curând mi-am dat seama că, în ciuda efortului de a completa lichidul de frână, aceasta rămăsese în garaj. Degeaba stătea Lazăr cu piciorul îngropat în pedala din mijloc, Harap nu-l asculta. Toate virajele le luam larg, ratând curba și trecând razant pe lângă pădure iar opririle începeau de obiciei cu o contrapantă după care Harap aluneca încet în spate pană când se oprea. Lazar părea neclintit de comportamentul nărăvaș al companionului său. Eu însă eram cu nervii la pământ.

Ne-am întors pe la cinci fără puțin. Timp berechet să mai bem puțină bere și să mâncăm încă un pește prăjit. Harap se odihnește în garaj. Maine vom merge să luăm apă de la marginea satului, așa că are nevoie de toate forțele lui adunate…

De Lazăr mă despart în același loc în care l-am și întâlnit – pe uliță, în fața casei.

Știe că ne vedem și mâine, doar i-am promis. Totuși, rămâne și se uită lung după mine când mă îndepărtez către microbuzul ce mă va scoate din lumea lui. Mă așteaptă încă o oră de zguduieli, praf, miros de pește, undițe, butelii goale și sacoșe pline.

Mâine mergem să luăm apă, dar până mâine am întâlnire cu dirigu'…

Matei Buță

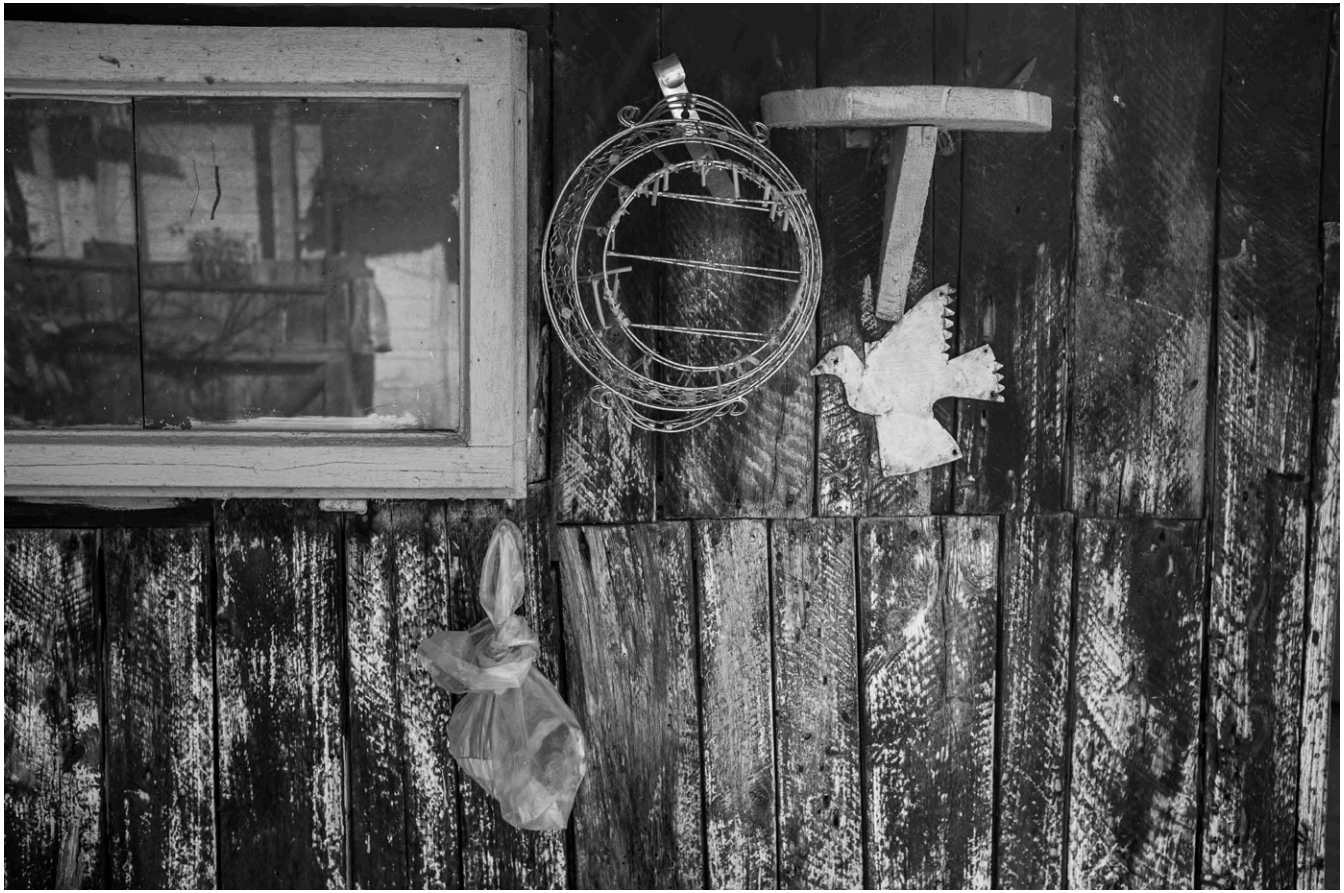

Călător în țara câinilor mici și-a tăcerii
Marţi 9.10.2012

În Deltă, două lucruri te izbesc drept în față: proporția incredibilă a câinilor de talie mică și tăcerea oamenilor. Sulina și satele pescărești din zonă sunt raiul corciturilor caricaturale, dar simpatice. Sunt atât de mulți câinii mici, încât rarele exemplare mai răsărite par niște uriași. Mai că-mi vine să ironizez în tușe groase teoria evoluționistă, în care nu cred, cu un eseu răutăcios despre adaptarea câinilor Deltei la un mediu măturat de vânturi aspre și tot mai sărac, pe an ce trece.

La Letea, Rosetti, Sfiștofca sau Periprava, oamenii tac, atunci când nu-i provoci să îți vorbească și cazi repede într-o capcană, presupunând o relație neapărată între apăsătoarea lor tăcere și dezamăgirea, palpabilă, a unei vieți cenușii, fără vreun orizont rezonabil.

Spun „capcană" pentru că nu-i nimic mai puțin adevărat. În lipsa tinerilor - plecati în bejenie - locuitorii mai vârstnici ai Deltei conservă cu îndârjire, prin tăcere, misterul acestui loc de la capătul lumii. Precum amish-ii, ei folosesc limbajul cu zgârcenie, chiar și în spațiul liturgic. Tăcerea este, aici, aproape materială, o simți înconjurându-te la fel ca pe linia de hotar a Uniunii Europene, niciodată mai departe de câteva sute de pași.

Acesta este modul românilor, lipovenilor, rămășițelor de greci, bulgari, turci, italieni etc. dintr-un univers cosmopolit și odată înfloritor, azi decrepit, de a se opune „comunicării" cu asupră de măsură din epoca modernității: printr-o stare de indiferență față de mesajul inutil, prin practicarea unui „catharsis al tăcerii". Oamenii Deltei ne pedepsesc, simbolic, pe noi cei din lumea de afară, așteptând să învățăm și noi să comunicăm fără vorbe.

„Acum sirenele dispun de o armă încă și mai fatală decât cântecul: tăcerea. Și cu toate că e greu de închipuit un asemenea lucru, cineva a risipit poate farmecul vocii lor, dar niciodată pe cel al tăcerii." (Kafka)

Lumea Deltei, pe care nenumărate cărți și postări de pe bloguri cred că o explică, devine tot mai greu de înțeles și mai criptică pe măsură ce, victimă a balamucului de cuvinte, ajungi aici și constați că nu înțelegi mare lucru. Vizitatorul atent evită totuși capcana de care vorbeam mai sus, găsește că vorbăria devine deranjantă și dă valoare actului tăcerii, primind în schimb acces pe ușa cunoașterii...

Dar, a vorbi despre tăcere este, în cel mai bun caz, un paradox. Așa că eu prefer să tulbur liniștea doar prin imagini. Și dacă e adevărat că „atunci când ne-am adunat mai mulți în tăcere și sufletele noastre privesc în aceeași direcție, atunci ne împărtășim împreună" (John W. Graham), putem spune că ne-am împărtășit din plin: eu, Voicu, Cosmin, Matei, Andrei, Mircea și Răzvan.

În rest...

„Cine cunoaște, nu vorbește; cine vorbește, nu cunoaște” (Lao Tze)

„Cuvântul vostru să fie: Ceea ce este da, da; și ceea ce este nu, nu; iar ce e mai mult decât acestea, de la cel rău este.” (Matei 5:37)

Bogdan I. Stanciu

DACIA
Berlina
DACIA 1310
TL 02 JXS

CARNIROD
Tulcea
Tel.: 0240-515689, Fax: 0240-517258
ROMÂNIA, TULCEA, 8400
Şos. Tulcea - Murighiol, Km. 4 - 5
www.carnirodtl.ro

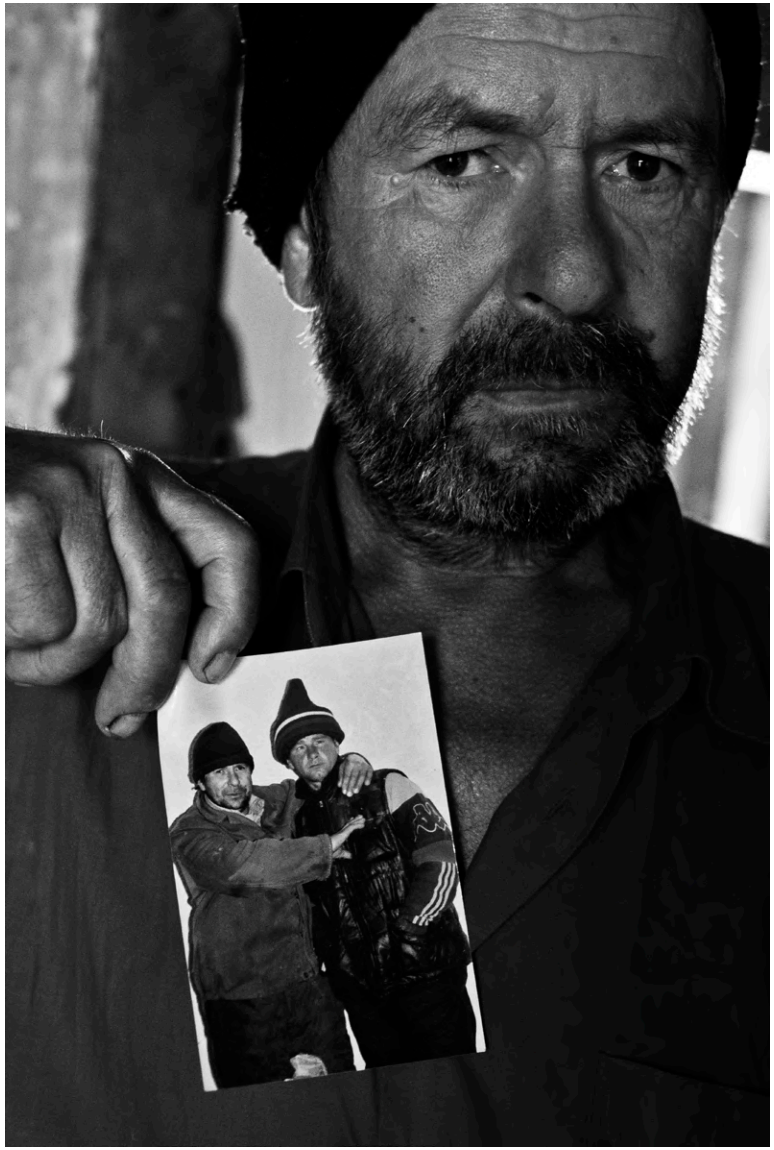

GAMA EPSON
PENTRU FOTOGRAFIE.
DEDICATĂ
PERFECȚIUNII

IMPRIMANTE FOTO
SCANERE FOTO
VIDEOPROIECTOARE

EPSON®
EXCEED YOUR VISION

Web: www.epson.ro
E-mail: info@epson.ro
Tel: 021.402.50.24

Fotografii copertă și epilog: Mircea Albuțiu
Fotografii making of: Voicu Bojan
Concepție grafică: Răzvan Anton